

* ngu ́ n sinh b ́ nh * cách ngăn ng ́ a * ph ́ ng pháp truy tìm b ́ nh

Vì v ́ n n ́ c n ́ i trôi, chúng ta đã nghìn d ́ m ra đi, tr ́ i không là tr ́ i x ́ a, đ ́ t không còn là đ ́ t cũ, gió n ́ ng h ́ ng n ́ ng không còn h ́ i h ́ m quen thu ́ c. Gia tài c ́ a chúng ta gi ́ đây ch ́ còn là thân xác s ́ ng n ́ i cõi l ́ c loài; m ́ t hình hài luôn luôn va ch ́ m trong cu ́ c s ́ ng m ́ i b ́ m đ ́ p c ́ n ph ́ i b ́ o tr ́ ng.

Theo s ́ phân hóa c ́ a t ́ o hóa, th ́ tr ́ ng con ng ́ i tha h ́ ng cũng ph ́ i thích nghi v ́ i môi tr ́ ng s ́ ng m ́ i. Tr ́ c đây s ́ ng trong giai đ ́ n chi ́ n tranh, các bà m ́ Vi ́ t Nam là nh ́ ng thi ́ u ph ́ Nam X ́ ng gánh g ́ o nuôi ch ́ ng d ́ y d ́ đàn con. Nay trong hoàn c ́ nh m ́ i, đã đ ́ n lúc các bà c ́ n suy nghĩ đ ́ lo l ́ ng cho thân mình.

Ung Thở Vú

Tác Giả: Dr. Tôn-Thát Háa
Thứ Hai, 25 Tháng 1 Năm 2010 13:53

Tháng kê câa câa Bß Y Tß tißu bang California, ßy ban đăng ký câa Hßi Ung thß Vißt Mß kßt 1988 - 2002, cho bißt có nhßng trßng hßp ung thß mßi phát hißn nßngßi đàn bà trong cßng đßng ngßi Vißt tßi California đßc chia ra:

- Ung thß vú: 534
- Ung thß rußt: 252
- Ung thß phßi: 244
- Ung thß cât cung: 140

Tháng kê câa liên bang, các tißu bang và ngay câ Sß Y tß câp tßnh câa CHLB Đßc không có đßc sß lißu dành cho phßn Vißt Nam đang cß trß.

Ngßi đàn bà Vißt Nam phßn đông rßt ít chßu đi khám bßnh, đi chßp vú hay thß PAP (tìm bßnh ung thß cât cung) vì mßc câ, sß bß đau, sß đi khám sß "lòì" ra bßnh; thßm chí có ngßi suy nghĩ không bßnh gì tßi sao lßi đi tìm bßnh.

Quan nißm chung vßn là: bóì ra ma, quét nhà ra rác !!! Và hß đã quên mßt đßnh lußt bßt di bßt đßch câa sß sinh tßn: "phòng bßnh hßn châa bßnh" - Nßu câ 2 năm chúng ta phßi mang xe hßi đi vào TÜV mßt lßn mà không nß hà gì, rßa mà sßc khoß bßn thân chính mình thì các bà lßi quên! Ngay trß con câa thß hß thß 2 ngßi Vißt sinh sßng trên nßc Đßc cũng "đßc" cha mß quên mang đi chßng ngßa đßnh kß.

Đßa theo nßn tßn ngành ung thß hßc: mßt sß phát hißn sßm thì sß châa trß càng đß, mang lßi kßt quß tßt đßp... có thß đßt nßc luôn.

ß Tháng kê câa Hßc Vißn Robert-Koch / Robert-Koch-Institut (RKI) tßi Bá Linh công bß:
Hàng năm có đßn 55.000 trßng hßp ung thß vú mßi đßc phát hißn trên CHLB Đßc, 80% trßng hßp đßc phát hißn sau 50 tußi. Mßt đßm đáng ghi nhßn là:

- Sß lßng nhóm phßn trß có mßm gia tăng trong nhßng năm qua.
- Không phßi ung thß vú chß dành riêng cho gißi phßn; năm 2002 đã ghi nhßn có 230 ngßi đàn ông đã chßt vì ung thß vú, vßi mßt sß lßng rßt thßp.
- Tußi sßng câa ngßi dân Đßc tăng lên thßy rõ, thßng kê mßi nhßt "Das deutsche Ärzteblatt", sß 34 - 35 / 2006 đß sßa lßi cho lßn tßng kßt sau cùng 1998: tußi sßng trung bình câa nß gißi là 81,6 tußi và nam gißi 76 tußi. Tußi sßng càng cao thì khß năng nhußm bßnh ung thß nói chung câa con ngßi càng tăng. Mußn phßn cußi cußc đß đßc an nhßn khße mßnh thì phßi ngăn ngßa bßnh hoßn, các bà cân phßi tìm cho ra bßnh thßt sßm đß đßt nßc sß phát trißn cân bßnh. Trong năm 2005 có 830.227 mßng ngßi đã chßt, phân nßa sß ngßi chßt là do tai bißn hß thßng tußn hoàn và tim mßch.

Th ng kê c a Anh Qu c cho th y c 9 ng i đàn bà thì có 1 bà b ung th vú; 4 trong 5 tr ng h p xu t hi n sau 50 tu i và hàng năm có đ n 300 ng i... đàn ông m c ph i b nh này.

C u t o và s thành hình ung th vú: Vú đ c t o thành b i hàng tri u t bào luôn luôn sinh sôi n y n đ thay th nhóm t bào già b phân hóa. B u ung th b t đ u khi có m t t bào sinh s n không đúng theo k ho ch sinh lý, nhóm t bào b nh ho n này s k t h p l i thành m t b u g i là b u ung th . M t khi mà b u ung th đã b t đ u và khi m t s t bào trong b u này t tách r i ra kh i b u m đi tìm m t c quan khác c a c th đ phát tri n thì b u ung th đã di căn (metastase). Đây là m t đ u hi u x u.

Vú bình th ng c a m t ng i đàn bà tr ng thành đ c t o nên do m và các tuy n vú. Nhũ hoa đ c ghép l i do 10 đ n 15 thùy vú. Thùy vú do các nang vú đ ng lên; các nang đ c n i li n v i nhau b ng nh ng ng đ n s a. Nh ng ng đ n này s n i l i v i nhau đ đ vào nu m vú gi ng nh m t chùm nho. L p t bào lót bên trong c a ng đ n và nang vú th ng là n i phát sinh ra ung th . Nang và ng đ n s a n m chen l n trong đ ng m và t o ra hình dáng, s cẩng ph ng và đ c ng hay m m c a đôi nhũ hoa n i sinh ra s a và chuy n s a m đ n đ nuôi con. Th tích (l n hay nh) c a vú đ c thay đ i tùy theo l ng m k t h p. Tuy không có b p th t riêng, nh ng l ng c a c p vú l i bám trên l p c khá l n c a vùng ng c đ duy trì v trí c a nó.

Các m ch máu đ an ch ng ch t mang th c ăn và kích thích t (hormone) nuôi đ ng b vú; trong th i k có kinh, có thai hay kích đ ng tình đ c thì các m ch máu tr ng lên đ nh n thêm l ng máu làm tăng đ c ng c a vú. Th đ ng và đ l n c a nhũ hoa thay đ i theo chu trình kinh, bi n đ i theo n ng đ c a kích thích t n : tr c h t là "Oestrogen" k ti p là "Gestagen" gi l ng n c trong các mô c a vú tăng thêm l ng máu làm cho c p vú cẩng lên k t qu là các t bào tuy n vú cũng n y sinh nhi u h n. Đây là hi n t ng chu n b cho m t thai nghén n u có; tr ng h p không có s th thai thì vú s tr l i tr ng thái bình th ng. S thay đ i c u trúc vú hàng tháng có th t o nên nh ng h t c ng nh h t cát m n nh li ti, nh ng h t c ng này có th tích l n nh t tr c khi có kinh và th ng bi n m t vào th i k mãn kinh.

Tr ng h p ng i đàn bà ti p t c dùng thu c có kích thích t n hay c th v n t s n xu t thì các h t m n đó v n t n t i. Y h c hi n t i có th phân bi t 100% nh ng ph n vú bi n đ ng ung th v i nh ng thay đ i sinh lý c a b vú.

Khái quát v căn b nh ung th (*)

M i ng i trong chúng ta đ u có mang trong mình nh ng m m m ng th t bé nh c a m t lo i ung th nào đó, tuy nhiên nh s đ kháng t t c a c th nên ch ng ung th ch a có c h i phát sinh ra thành kh i u c a con b nh nan y mà thôi. Nh ng m m bé nh xiu này (microtumeurs) là nh ng t bào trong giai đ o n "ti n ung th " đ c nhìn th y nh xét nghi m c a khoa t ch c b nh lý h c (histopathologie) qua nh ng b nh nhân đã ch t b i nh ng nguyên nhân khác ngoài ung th ra. Các b ph n c th có mang đ u hi u ti n ung th nh ng ch a b c phát thành b nh th ng đ c th y:

vú chi ́ m 98%,
tuy ́n giáp tr ́ng 40%,
ti ́n li ́t tuy ́n 30%.

đ ́a đ ́n nh ́n xét sau: s ́ ng ́ ́i m ́c b ́nh ung th ́ th ́p h ́n t ́ s ́ ng ́ ́i có mang s ́n trong c ́ th ́ t ́ bào ti ́n ung th ́ nh ́ nh ́ng y ́u t ́ sinh s ́ng h ́ng ngày.

T ́i sao có hi ́n t ́ ́ng n ́y?

Có r ́t nhi ́u nguyên nhân đ ́a đ ́n ch ́ng ung th ́ ch ́ng h ́n nh ́ hóa ch ́t đ ́c, khối thu ́c lá, tia phóng x ́, tia t ́ ngo ́i m ́t tr ́i, các th ́c ă, các gia v ́ ... đây ch ́ là m ́t trong h ́ng hà sa s ́ nguyên nhân t ́ bên ngoài – "y ́u t ́ ngo ́i". Chúng ta còn ph ́i k ́ đ ́n y ́u t ́ bên trong c ́ th ́ ... – "y ́u t ́ n ́i" -, m ́i ngày có hàng t ́ t ́ bào đ ́c phân chia đ ́ t ́o thành nhóm t ́ bào m ́i đ ́ thay th ́ cho nhóm t ́ bào ch ́t.

Trong chu trình phân chia ph ́c t ́p c ́a t ́ bào n ́u có m ́t s ́ l ́ch l ́c nào đó, ví d ́ t ́ m ́t nhi ́m s ́c th ́, không đ ́c hoàn ch ́nh thì có th ́ s ́ có m ́t s ́ t ́ bào sinh ra ngoài phát tri ́n trong chu trình sinh lý sinh s ́n h ́n đ ́n thành nh ́ng t ́ bào ti ́n ung th ́ (précancéreuses), cu ́i cùng chúng tìm cách đ ́nh v ́ t ́i m ́t ch ́n nào trong c ́ th ́. Đ ́ t ́o thành m ́t kh ́i u các t ́ báo ti ́n ung th ́ ph ́i c ́n nuôi d ́ng b ́i m ́t h ́ th ́ng m ́ch máu li ti tân sinh (angiogénèse).

Th ́i gian ti ́m ́n lâu dài tr ́c khi các t ́ bào ti ́n ung th ́ ban đ ́u có th ́ s ́ tr ́ thành m ́t kh ́i u ung th ́. Đây là giai đ ́n vô cùng thu ́n l ́i đ ́ các ph ́ng pháp tr ́ li ́u có th ́ ngăn ch ́n và phá v ́ s ́ phát tri ́n c ́a h ́ th ́ng m ́ch máu m ́i sinh li ti đ ́ nuôi kh ́i u. Kh ́i u có th ́ lo ́i hi ́n (bénin) ho ́c lo ́i d ́ (malin). Lo ́i hi ́n thì ch ́ đ ́ng đ ́ t ́i m ́t ch ́, còn lo ́i d ́ r ́t nguy hi ́m vì nó phát tri ́n r ́t nhanh và còn đi xa h ́n đ ́n nh ́ng c ́ quan khác n ́a, đó là s ́ di căn (métastase).

Thay đ ́i n ́p s ́ng ki ́u "xôi th ́t" nh ́ dinh d ́ng đ ́m b ́c, nuôi d ́ng c ́ th ́ b ́ng rau qu ́ t ́ ́i là đi ́u hy v ́ng ngăn ch ́n s ́ xu ́t hi ́n ch ́ng ung th ́. Chính m ́t s ́ các ch ́t sinh h ́c th ́c v ́t (phytochimiques) ch ́a trong rau qu ́ s ́ tác đ ́ng nh ́ nh ́ng vũ khí bén nh ́n đ ́ ngăn ch ́n và phá v ́ h ́ th ́ng m ́ch máu nu ́i d ́ng ch ́ng ung th ́ khi chúng đang còn trong giai đ ́n m ́i phát sinh.

Đ ́c bác sĩ báo tin là đ ́nh ra b ́nh ung th ́ vú, ph ́n đ ́ng các b ́nh nhân đã t ́ h ́i: "Tr ́i ́i đ ́t h ́i... t ́i r ́ng tôi v ́ng ph ́i cái ch ́ng nan y này !!! Ch ́n đ ́t ́i... tôi đã làm gì không ph ́i v ́i ông bà cha m ́ !!!". R ́i than thân trách ph ́n khóc h ́n..., r ́i t ́i h ́n,...

Ung Thử Vú

Tác Giả: Dr. Tôn-Thát Háa
Thứ Hai, 25 Tháng 1 Năm 2010 13:53

Thát ra, đây không có gì là lạ i lạ m hay là sá kiáp cáa con ngái... Chính ngay y hác hián tái ván cháa tìm ra đác cáu trái i 100%, ... y hác chá nói đác: mát khi tá bào sinh sán không theo chu trình sinh lý bình tháng mà tá phân chia ra mát cách vô trát tá ... Khi sá phát trián cáa tá bào không kiám soát đác thì hàng triáu hàng tá bào sá đác sinh ra trong cánh hán đán và cáu kát lái thành mát khái báu ung thá.

▢ Nháng yáu tá có ánh háng đán phát sinh ra bánh:

▢ Tuổi i là yáu tá ánh háng nhiáu nhát:

- Tuổi i áp tuái 30: 1 / 1.900 ngái
- Tuổi i áp tuái 40: 1 / 200
- Tuổi i áp tuái 50: 1 / 50
- Tuổi i áp tuái 60: 1 / 23
- Tuổi i áp tuái 70: 1 / 15
- Trên 70 tuái : 1 / 9

▢ Tá lá mác bánh giám xuáng:

- Khi sinh ná nhiáu con
- Làm má lúc còn trái
- Thời gian cho con bú sáa càng lâu càng tát

▢ Tá lá nhuám bánh tăng lên khi:

- Kinh nguyát: bát đáu có kinh ká sám và tuái mãn kinh trái.
- Thuác ngáa thai: dùng thuác ngáa thai có khá năng tăng nhá sá phát sinh ra bánh, cá thá sá bình tháng trái i sau khi ngáng thuác.
- Cháng phì máp: phái duy trì tráng láng, cân nhác chá đá ăn uáng và táp thá dác. Láng mát tăng lên phán lán nám á vùng báng đáa đán rái loán bián đáng cáa cá thá, làm náng đá Insuline trong máu tăng lên, do đó láng Oestrogene cũng tăng theo, rát nguy hiám cho ngái đàn bà á tuái bá kinh.
- Ráu chá: mái ngày "nháu" 0,3 lít ráu vang, hay 0,6 lít bia = 25 gram ráu thì khá năng váng bánh nháng 31%; láng ráu tăng lên 100 gr thì tá sá váng bánh lên đán 270%. Các chuyên gia quyát là 4% táng sá ung thá vú giám xuáng khi các bà không uáng ráu; nguy hiám hán khi ngái đàn bà nghián cá 2 thá: ráu và thuác lá.
- Bánh lý gia đình: có má hay chá em ruát thát đã bá ung thá vú, mát khi má hay chá em ruát bá ung thá đái 50 tuái thì khá năng váng bánh khá cao.
- Mát khi đã bá ung thá vú thì có đà tái phát.
- Thuác trá bánh có cháa kích thích tá - hormone: còn trong thái thái ká nghián cáu.

Cách đánh bánh

M ́ t kh ́ i ni ́ m t ́ ng qu ́ t: tr ́ c khi đ ́ n phòng m ́ ch bác sĩ gia đ ́nh hay l ́ y h ́ n v ́ i ng ́ i th ́ y thu ́ c chuyên khoa, nh ́ ng nghi v ́ n sau đ ́y ph ́ i đ ́ c tr ́ l ́ i r ́ r ́ng:

- B ́ u đ ́ đ ́ c nh ́ n đ ́ n hay đ ́ng còn trong giai đ ́o n truy tìm.
- B ́ u tìm th ́ y thu ́ c lo ́ i hi ́ n hay đ ́
- B ́ u đ ́ng n ́ m trong ph ́ n nào c ́ a c ́ th ́
- Tình tr ́ ng s ́ c kh ́ e t ́ ng qu ́ t c ́ a b ́ nh nh ́n
- B ́ u m ́ i phát hi ́ n đ ́ng còn ́ n đ ́ nh t ́ i ch ́ hay là đ ́ di căn (metastase)
- V ́ i l ́ i ch ́ a b ́ nh thích h ́ p nào s ́ mang l ́ i nhi ́ u l ́ i ích cho ng ́ i b ́ nh.

M ́ t s ́ ch ́ a tr ́ s ́ mang đ ́ n k ́ t qu ́ t ́ đ ́ p khi s ́ ch ́ n đ ́o ́n b ́ nh chính xác. Kh ́ m t ́ ng qu ́ t c ́ th ́ ng ́ i b ́ nh: m ́ t cu ́ c đ ́m tho ́ i v ́ i ng ́ i th ́ y thu ́ c, ng ́ i đ ́ n kh ́ m n ́n trình bày r ́ r ́ng:

- nh ́ p đ ́ c ́ n đ ́u,
- n ́ i b ́ nh ́ c nh ́ i,
- nh ́ ng b ́ nh đ ́ có t ́ tr ́ c và c ́ n b ́ nh hi ́ n t ́ i đ ́ giúp cho các bác sĩ ch ́ a tr ́ ch ́ n đ ́ ng đ ́ c nh ́ ng bi ́ n ch ́ ng có th ́ x ́ y ra.

Mu ́ n có m ́ t s ́ đ ́ u tr ́ chu đ ́o ng ́ i th ́ y thu ́ c c ́ n ph ́ i n ́ m v ́ ng tình hình t ́ ng qu ́ t chính xác c ́ a thân ch ́ . Đ ́y là v ́ n đ ́ then ch ́ t mà cũng là nh ́ c đ ́ m c ́ a b ́ nh nh ́n ng ́ i ngo ́ i qu ́ c nói chung khi trình bày t ́ t c ́ n ́ i khó kh ́n c ́ a b ́ nh ho ́ n v ́ i m ́ t ng ́ i th ́ y thu ́ c không cùng ngôn ng ́ và chính ngay ng ́ i th ́ y thu ́ c cũng không có nhi ́ u thì gi ́ đ ́ tìm hi ́ u s ́ tr ́n tr ́ và l ́ ng nghe n ́ i kh ́ đ ́u c ́ a ng ́ i b ́ nh.

Có nh ́ ng chi ti ́ t nh ́ nh ́ t mà ng ́ i b ́ nh cho là không c ́ n thi ́ t, nh ́ ng chính nó l ́ i là nh ́ ng phát hi ́ n b ́ ích cho ng ́ i th ́ y thu ́ c.

- Th ́ máu: đ ́ xác đ ́nh l ́ n n ́ a tình tr ́ ng t ́ ng qu ́ t c ́ a ng ́ i b ́ nh và ho ́ t đ ́ ng sinh lý c ́ a m ́ t vài c ́ quan: ví d ́ gan, th ́ n.
- T ́ t c ́ nh ́ ng đ ́ u hi ́ u th ́u l ́ m đ ́ c s ́ giúp cho ng ́ i th ́ y thu ́ c s ́ a so ́ n đ ́o n đ ́ ng k ́ ti ́ p, ví d ́ ph ́ ng pháp gây mê... khi c ́ n đ ́ n.

Tìm ra b ́ nh s ́ m kh ́ năng lành b ́ nh r ́ t cao: b ́ u đ ́ng giai đ ́o n ch ́ m n ́ thì có đ ́ n 98% b ́ nh nh ́n s ́ ng trên 5 năm sau khi ph ́ u thu ́ t. S ́ ph ́ i c ́ nh "b ́i ra ma, quét nhà ra r ́t" các bà, các cô ph ́ i d ́ t kho ́t lo ́ i b ́ t t ́ ng trên và luôn nh ́ r ́ ng phòng b ́ nh h ́ n là ch ́ a b ́ nh. Sinh s ́ ng trên n ́ c Đ ́ c cũng n ́n t ́ n đ ́ ng t ́ i đ ́a phát tri ́ n y h ́ c, các s ́ b ́ o hi ́ m s ́ c kho ́ đ ́ th ́ ng nh ́ t hoàn tr ́ 100%, t ́ n phí lên t ́ i 3,8

triệu u Euro cho chi phí ngăn chặn con bệnh tác quái:

- Khám phòng mạch: 10a tuối 30 khám một lần trong 1 năm.
- Chụp hình: từ 59 - 69 tuối đi chụp hình vú cắt lát (CT - ordinateur tomographie) cứ 2 năm 1 lần. Với lứa tuổi chụp hình vú có thể đến 90 % trường hợp tìm ra ung thư trong giai đoạn còn sớm. Chụp hình quang tuyến, cắt lát vú giúp cho sự chẩn đoán bệnh khá chính xác.
- Siêu âm - Sonographie - : một số trường hợp bệnh, bệnh u không nhìn thấy được qua phương pháp chụp hình ví dụ tuyến vú che lấp khuất, siêu âm cũng đóng vai trò quan trọng để xác định bệnh. Trong khi siêu âm vú, người bác sĩ có thể tìm xem những cấu trúc quan trọng bệnh trên để xem bệnh đã di căn chưa, ví dụ lá gan. Siêu âm có nhiệm vụ đi tìm:
  - * không có bệnh nguy hiểm đi sau nhiệm vụ siêu âm,
  - * không đau đớn
  - * không bệnh nhiễm xạ chụp hình quang tuyến.
- Chụp hình phóng xạ: cần thiết để chẩn đoán bệnh, 10a chẩn đoán cách gây mê, quan trọng nhất là để xác định 100% có sự di căn đến hai lá phổi chưa.
- Sinh thiết - Biopsie - : ít nguy hiểm, bệnh kim chích dò vào phần vú bệnh nghi ngờ sau đó mang đi thử nghiệm mô học. Đây là một cách tìm bệnh chính xác nhất để xác định bệnh u hay do trường hợp khi bàn đến cách chữa bệnh thu hẹp men hay mở rộng.

- Yếu tố sinh bệnh - Gentest - : Trung tâm nghiên cứu ung thư vú - Brustzentrums der Charité / Universitätsklinikum Berlin - có khả năng tìm kiếm yếu tố sinh bệnh gia truyền BRCA1 và BRCA2 - Breast Cancer - (mã, chứng hay đã có tiền căn ung thư vú). Dùng hiệu quả phát hiện rất sớm trong máu để truy nguyên ra bệnh.

- Người Việt chúng ta thường nói: thường ai không bệnh thường thân, các cô và các bà hàng tháng nên tự khám lấy vú của mình theo cách hướng dẫn sau đây:
- Khi còn kinh nguyệt: tự khám vú vào một thời điểm nhất định, tốt nhất là ngay sau khi mãn kinh. Trong giai đoạn mãn kinh nên chọn một ngày nhất định trong tháng, để khỏi quên lấy ngày sinh nhật chúng ta...
  - Dùng ngón tay trái ngón trỏ: kiểm soát để kiểm tra và hình dạng của vú, chú trọng khi có sự thay đổi lớp da: đỏ hồng hay u lồi; núm vú có lỗ lõm bất thường không, có sưng sùi không, có nốt cứng chầy ra không...
  - Hai tay đặt sau cổ để ngón tay trái: so sánh 2 vú phải trái, trường hợp có bệnh vú nên rất khó để nhìn được phần dưới bên trong vú.
  - Dùng tay để tự khám lấy các phần vú để chiếu nhau: có đau đớn không, có nhúc nhích không, có sự thay đổi cấu trúc của mô không... (mở miệng: lấy đầu ngón tay trái của mình đá vào bên trong của má, lấy tay sờ tay của mô ngoài má). Sau cùng khám 2 nách để kiểm soát những cấu trúc u hạch nhỏ nhỏ...: hình dáng và kích thước.
  - Một khi các cô các bà không chắc chắn vào khám nghiệm hay đã tìm thấy một cái gì lạ ngoài sự bình thường... thì nên đến phòng mạch của các bác sĩ chuyên khoa. Nếu đây các bà, các cô sợ

Ung Th Vú

Tác Giả: Dr. Tôn-Th t H a
Thứ Hai, 25 Tháng 1 Năm 2010 13:53

đ c ch đ n hay cung c p tài li u c n thi t. M t vài phòng m ch có c mô hình vú gi đ các cô các bà t n n và h c h i đ i s h ng đ n c a các nhà chuyên môn.

Ung th c t cung

Đ có m t s so sánh khá chính xác gi a ng i b n x và nhóm ng i di dân, tài li u c a Vi n Ung Th Qu c Gia cho th y: t i Hoa K hàng năm có đ n 13.000 tr ng h p ung th c t cung m i đ c tìm th y và 4.600 tr ng h p ch t do b nh gây ra, tính trung bình 3 ng i trong s 100.000, đ ng hàng th 3 c a nh ng ung th ph n . S ng i ch t do b nh gây gi m xu ng r t đáng k sau khi tìm ra đ c ph ng pháp đ nh b nh s m t 1940 qua ph ng pháp Papanicolaou (Pap test).

Ch s ng i ph n nhu m b nh:

- Ng i M da tr ng: 8,1 / 100.000
- Ng i M da đen : 11.0 / 100.000

M t đ i m đáng ghi nh n trong b ng s p h ng c a Vi n Thông Kê Qu c Gia (the statistics of the National Institute) thì ng i ph n Vi t Nam m c b nh nh ng 5 l n h n nhóm ng i M da tr ng.

Y u t sinh b nh

Y u t liên h đ n ti n ung th và ung th c t cung:

- S hi n di n vi rút - human papillomavirus infection (HPV)
- Liên h tình d c v i nhi u đ i t ng
- Liên h tình d c s m
- Sinh nhi u con
- S c đ kháng th p
- B nh HIV
- Thu c lá
- Có b nh da li u trong ti n s
- Dùng thu c ng a thai trên 12 năm
- M c sinh s ng th p
- Th c ăn thi u dinh đ ng, thi u Vitamine
- Dùng các lo i thu c gi m s c đ kháng c a c th .

Nh ng y u t nh h ng: không ch u áp đ ng cách ngăn ng a ví đ :

- 20% ng i đàn bà sinh s ng trên đ t M không ch u đi khám âm đ o
- có đ n 50% các bà b ung th c t cung phát hi n tr , đã ch a m t l n trong đ i khám c t cung.

Ung Thở Vú

Tác Giả: Dr. Tôn-Thát Háa
Thứ Hai, 25 Tháng 1 Năm 2010 13:53

- đäi väi ngäi đàn bà Viät Nam còn có thêm nhäng ghi nhän sau đäy:
- * Theo phong täc täp quán, văn hóa và giáo däc gia đänh ngäi phän Viät Nam không quen nói đän tình däc, bänh tät bä phän sinh däc, phän đäng không đi thä PAP đäu đän...
- * sinh con đäu lòng khá säm
- * nhiäu con
- * cuäc säng xã häi thäp
- * thiäu dinh duäng, không đäy đä Vitamin
- * đänh mä trùng âm đäo và cät täcung
- * trong âm män có vi rút human papillomavirus infection (HPV)

▢ Nhäng đäu chú ý träc khi đi thä PAP

- thä PAP vào khoäng ngày thä 110 - 20 sau khi bät đäu có kinh
- tránh giao häp trong 1 - 2 ngày
- không bäm räa, bôi kem, nhät thuäc vào âm đäo 2 ngày träc khi khám.

Vì säc khäe cäa bän thân mình, quý Bà quý Cô nên mänh đän đän các bác sĩ chuyên khoa. Läu ý 95% phän bä ung thä vú đäu säng sót và gän nhä 100% các träng häp ung thä cät täcung có thä chäa khäi näu phát hiän säm.

Läc näi mäc täcung

Läc näi mäc täcung là gì?: là mät căn bänh mà các läp niêm mäc täcung - Endometrium - säng đäa vào nhäng cä quan khác cäa cä thä, không nhäng sinh ra nhäng cän đau đän hät säc khó chäu cho các bà các cô mà còn có thä làm mät khä năng làm mä. Vän đä đáng nói là rät ít ngäi phát hiän ra căn bänh träc mät thäi kä nhäng 5 năm...

Đó là cũng là nguyên nhân cäa nhiäu hiän täng khác trong chu kä kinh nhä là: kinh ra quá nhiäu, đau bäng đä đäi, chäy máu bät thäng, đau khung xäng chäu, tiêu chäy, đäi tiän khó khän quanh chu trình kinh; đau hay khó chäu trong hay sau khi giao häp, bäng säng phäng, hoa mät choáng váng... Näi mäc täcung cũng có thä đäi läc đän buäng träng, äng đän träng, ruät non ruät già thäm chí bám vào phäi, niêm mäc mũi và cä bä não.

Cä vào chu trình kinh, läc mô cũng säng lên và chäy máu, máu mäc kät trong cä thä näi đäng "đän häc" räi sau đó vä ra täo nên nhäng chät kích đäng các mô chung quanh, täo thành säo, täo ra nhäng khäi u lành tính phá häy nhäng läp mô liên kät các cä quan. Ngäi bänh có thä thäy đau läng, đau bäng hay chäy máu tùy bä phän cä thä chäa nhóm niêm mäc täcung đän trú ngä.

Sächän đoán

Sä đän hä bänh khó khän vì cän đau xuät hiän nhä biäu hiäu cho mät kä "kinh räi" thông thäng phäi đi khám các bác sĩ sän khoa nhiäu län mäi khäi nguyên ra đäc. Đäa vào các khäi u ä säo

gây nên, do đó ỉ c n ỉ m ỉ c khó mà phát hi ỉ n qua siêu âm, ch ỉ p quang tuy ỉ n, chi ỉ u hình c ỉ ng h ỉ ỉ ng t ỉ t ỉ n, ch ỉ p CT c ỉ t ỉ p ho ỉ c ki ỉ m tra khung x ỉ ỉ ng ch ỉ u.

B ỉ ng ph ỉ ỉ ng pháp soi ỉ b ỉ ng - laparoscopy - s ỉ tìm b ỉ nh r ỉ t chính xác và qua ph ỉ ỉ ng pháp m ỉ n ỉ i soi các chuyên gia đ ỉ t ch ỉ y các ph ỉ n b ỉ b ỉ nh, có m ỉ t nhi ỉ u tr ỉ ỉ ng h ỉ p khó ph ỉ i m ỉ b ỉ ng đ ỉ c ỉ t b ỉ đ ỉ , s ỉ a ỉ i các v ỉ t s ỉ o ỉ các c ỉ quan n ỉ i t ỉ ng khác. Đây là ỉ i ch ỉ a tr ỉ đ ỉ t h ỉ n b ỉ nh.

Có nh ỉ ng tr ỉ ỉ ng h ỉ p n ỉ ng ph ỉ i c ỉ t b ỉ c ỉ hai bu ỉ ng tr ỉ ng - có khi ph ỉ i c ỉ t đ ỉ con. Tr ỉ ỉ ng h ỉ p nh ỉ thì dùng thu ỉ c làm t ỉ t kinh t ỉ m th ỉ i hay dùng thu ỉ c tránh thai, c ỉ th ỉ s ỉ có nh ỉ ng ph ỉ n ỉ ng t ỉ t h ỉ n giúp cho s ỉ đ ỉ u tr ỉ đ ỉ dàng. M ỉ t đ ỉ n thu ỉ c khá ph ỉ thông và h ỉ u hi ỉ u cho ng ỉ ỉ i b ỉ nh này là có con vì nh ỉ ng tri ỉ u ch ỉ ng s ỉ bi ỉ n m ỉ t khi mang thai.

Có đ ỉ n 40% s ỉ b ỉ nh nhân ỉ c n ỉ i m ỉ c t ỉ cung không th ỉ làm m ỉ .

Bên c ỉ nh đó đ ỉ gi ỉ m b ỉ t các tri ỉ u ch ỉ ng và nh ỉ ng c ỉ n đau cũng nên tăng c ỉ ỉ ng Viatamine và các khoáng ch ỉ t cho c ỉ th ỉ ; h ỉ n h ỉ p Viatmine B, Calci, Magnê đ ỉ u r ỉ t t ỉ t cho nh ỉ ng ng ỉ ỉ i ch ỉ u đ ỉ ng căn b ỉ nh này. Các ph ỉ ỉ ng pháp gia truy ỉ n nh ỉ ch ỉ m c ỉ u hay b ỉ m huy ỉ t có th ỉ gi ỉ m c ỉ n đau gay g ỉ t... ỉ

ỉ ỉ ỉ (*) đ ỉ a theo cu ỉ n *les Aliments contre le cancer - nh ỉ ng th ỉ c ph ỉ m ngăn ng ỉ a ch ỉ ng ung th ỉ c ỉ a Prof. Richard Béliveau, Ph.D & Denis Gingras Ph.D. - ỉ l' Hopital Sainte-Justine – Montréal.*